

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА**

МАТЕРІАЛИ

VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15 – 16 жовтня 2020 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції 15-16 жовтня 2020 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2020. – 280 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Редакційна колегія:

Агеева І.М. - к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. - д.е.н., доц., Купріна Н.М. - к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. - д.е.н., проф., Павлов О.І. - д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. - д.е.н., доц., Савенко І.І. - д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., доц., Каламан О.Б. – к.е.н., доц., Мельник Ю.М. – д.е.н., доц.

ОЦІНКА СТАНУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Меліх О.О., д.е.н., професорка, Саркісян Г.О., к.т.н., доцентка,
Шепелева О.В., аспірантка, Молодан М.М., аспірантка
Одеська національна академія харчових технологій

Терміни «конкуренція» та «конкурентоспроможність» в туризмології дуже широко розкриті: від конкуренції між туроператорами та турагенціями, туристичними фірмами та підприємствами, між об'єктами гостинності, супутніми видами діяльності, спроможними додати вартість на ринку туристичних послуг, до конкуренції між цілими країнами, регіонами, територіями.

Українські вчені Божук Т. І., Бочан І.О., Корж Н.В., Любіцева О.О., Мальська М.П., Ніколаєв К. Д., Тарасюк Г.М., Транченко Л.В., Яворська В.В., представники шкіл туризмології США – А. Morrison, Індії – М.К. Sarma, Індонезії – Н.С. Cahyadi та S. Winarya, Куби – G. R. Jimenez, Польщі – М. Zemla, Іспанії – Е. Marine-Roig, Греції – R.W. Butler в своїх роботах збігаються в тому, що саме «емоції» туриста є результатом конкурентної боротьби. Від того, якими атракціями (розвагами) насичений буде відпочинок, від того, які залишаться враження і спогади – залежить конкурентоспроможність того, хто надає туристичну послугу(и). Значною мірою та дестинація, де пропонуються послуги (розваги, атракції), в якій мотивовано бажає відпочити турист, впливає на конкурентоспроможність туристичного бізнесу. Отже, необхідним є визначення поняття «дестинації». На нашу думку повністю можна погодитися із тим, що «якщо узагальнити зміст цього поняття, то воно зводиться до місця призначення туриста, місця, де він має реалізувати мету своєї подорожі. Таке місце обирається туристом відповідно його особистій мотивації, яка базується на ресурсній орієнтації: турист обирає атрактор – ресурс, який визначає привабливість певної місцевості для здійснення відпочинку відповідно до мети подорожі» [1].

В нашій роботі є мета оцінити конкурентоспроможність туристичних дестинацій Одеської області. Одеська область за новим адміністративно-територіальним устроєм [2] поділена на 7 районів. Будемо дотримуватися в оцінці цього розподілення.

Дестинація Березівського району Одеської області. Район розташований на сході області, він лежить на Причорноморській низовині, у межах посушливої, дуже теплої агрокліматичної зони, займає 5,544 тис. км². Населення району 109,4 тис. осіб (більшість в національному складі українців). Природно-екологічний туристичний потенціал представлено річками Тилігул, Царега, Балай, що впадає до Тилігульського лиману Чорного моря; на території району є Заводівський ландшафтний заказник (місцевого значення), Тилігульський регіональний ландшафтний парк. Характеристика насиченості атракціями: на території району є привабливий взимку спортивно-оздоровчий комплекс «Action city».

Дестинація Болградського району Одеської області. Район розташований на півдні та частково на заході області, він лежить у межах помірного клімату зі спекотним літом та теплою зимою, займає 4,563 тис. км². Багатонаціональне населення району близько 155 тис. осіб (болгари, молдовани, гагаузи, українці та інші). Природно-екологічний туристичний потенціал представлено найбільшим озером в Україні Ялпуг, 20 ставками, 5 водосховищами, 4 малими річками; на території району є об'єкт природно-заповідного фонду Одеської області «Тарутинський степ». Характеристика насиченості атракціями: на території району достатньо активно розвинуті еногастротуризм, пізнавальний туризм, екологічний, етнотуризм. Серед найпопулярніших напрямків відпочинку: виноробні «Колоніст», Центр етнографічного, сільського зеленого туризму та сімейного відпочинку «Фрумушика Нова», дом-музей «Старая кьща».

Дестинація Білгород-Дністровського району. Район займає 5,155 тис. км². Населення району близько 201 тис. осіб. Територія району лежить у межах Причорноморської низовини із відсутністю природних лісових масивів. Природно-екологічний туристичний потенціал представлено: озерами Алібей, Бурнас, Сасик, Шагани; Дністровським та Будацьким лиманами. Характеристика насиченості атракціями: Аккерманська фортеця, Стародавнє місто Тира, пляжні атракції Затоки, Сергіївки, Кароліно-Бугазу; атракції винного туризму в с. Шабо, с. Базар'янка, м. Татарбунари.

Дестинація Ізмаїльського району. Район розташований на півдні області, займає площу 3,5 тис. км². Населення району близько 215 тис. осіб (молдовани, українці, болгари). Природно-екологічний туристичний потенціал представлено найбільшим озером в Україні Ялпуг, озерами Китай, Катлабуг, Кугурлуй. Характеристика насиченості атракціями: історико-пізнавального типу турсресурси м. Ізмаїл, м. Рені, м. Вилкове; на території району є виноробні, популярна база відпочинку та туроператор «Вилоково-Пеликан-Тур».

Дестинація Подільського району. Район розташований на півночі області, займає площу 7,079 тис. км². Населення району близько 230 тис. осіб. Район перетинають річки Тилігул, Великий Куяльник, Ягорлик, Сухий Ягорлик, Тростянець, на території району розташовано 47 ставків. Характеристика насиченості атракціями: популярним є грибний туризм у Савранський ліс, відносно активні туристичні потоки на гастро- та етнофестивалі в с.м.т. Любашівка та м. Кодима.

Дестинація Роздільнянського району. Район займає 3,8 тис. км². Населення району близько 104 тис. осіб. Територія району включає частково Хаджибейський лиман та Кучурганське водосховище. Туристичні атракції та інфраструктура малорозвинуті, адже район віднесено до контрольованої прикордонної зони, тут є міждержавні автошляхи, використовується залізничний транспорт.

Дестинація Одеського району. Насичена туристськими атракціями, що в більшості обґрунтовано близькістю до м. Одеса.

Було запропоновано оцінити рівень конкурентоспроможності за шкалою від одного (1 – найгірший показник) до 10 (найкращий показник). Група експертів була представлена 87 особами (спеціалістами в галузі туризму та студентами спеціальності «Туризм» ОНАХТ). Дестинація Одеського району була обрана взірцевою (окрім показника площі). Результати співвідношення кожного району та взірцевого району представлено в таблиці 1. Інші райони знаходяться в середині представлених показників за методом нормування [3].

Таблиця 1 – Оцінка (1.10) стану конкурентоспроможності районів Одеської області

Райони		Площа		Населення		Експертна оцінка			
		Абсолютний показник, км ²	рівень (1..10)	Абсолютний показник, тис. осіб	рівень (1..10)	(кількість) видів туризму (1..10)	Рівень туратрацій (1..10)	турінфраструктури (1..10)	Σ
1	Роздільнянський	3,80	4	104	1	4	4	6	4
2	Березівський	5,54	9	109	3	7	6	5	6
3	Ізмаїльський	3,50	1	215	7	6	8	8	6
4	Болградський	4,56	6	155	4	8	7	7	6
5	Подільський	7,08	10	230	9	5	5	4	7
6	Білгород-Дністровський	5,16	7	201	6	9	9	9	8
7	Одеський	3,66	3	1375	10	10	10	10	9

За результатами оцінки три райони, а саме Березівський, Ізмаїльський, Болградський посіли 4 місце, тобто їх туристський потенціал приблизно в одному стані. В більш кращому стані розвиток Подільського району, в якому туристичний потік підтримується фестивалним рухом та відпочинком в лісі. Білгород-Дністровський район достатньо насичений туристичними культурно-пізнавальними, еногастрономічними, рекреаційними ресурсами та атракціями, особливо в літній період. Роздільнянський район, насамперед, має значну мережу сполучень із Молдовою, але не пропонує багато атракцій туристам і посів 5 місце в запропонованому рейтингу.

Які види туризму можуть мати економічний успіх на сучасному етапі розвитку регіонального туризму? На нашу думку, це агротуризм, відпочинок у сільських садибах, рибальство із конкурсними атракціями, гастрономічний туризм, включаючи дегустації аутентичних страв та напоїв. Пошук таких турресурсів та розвиток турінфраструктури для споживання турпродукту таким чином стає пріоритетним у розвитку зазначених районів-аутсайдерів.

Література

1. Любіцева О.О., Третьяков О.В. Типізація DESTИНАЦІЙ. // О.О. Любіцева, О.В. Третьяков. Географія та туризм, 2012. – Вип.17, с. 3-9. – [Електронний ресурс]. – Доступний з www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/cgiirbis_64
2. Новий адміністративно-територіальний устрій області. ОДА. Формування адміністративно-територіальних одиниць субрегіонального (районного) рівня. [Електронний ресурс]. – Доступний з <https://oda.odessa.gov.ua/tsa/Plan-otg-Odeskoyi-oblasti>
3. Оценка эффективности проектов объединённым методом многокритериального анализа / А.И. Михалёв, В.И. Кузнецов, Г.Л. Теплякова // Системні технології. Регіональний міжвузівський збірник наукових праць. – Випуск 3 (80). – Дніпропетровськ, 2012. – С. 113-121.

САМОІДЕНТИФІКАЦІЯ ЯК ПРОЦЕС ІНТЕГРАЦІЇ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Соловей А.О., к.і.н., доц., Ботіка Т.С., к.і.н., ст.викл.,
Мамроцька О.А., к.і.н., ст.викл.
Одеська національна академія харчових технологій

В сучасному світі, що розвивається в потоці глобалізації, індустріалізації та комп'ютерних технологій, проблема самоідентифікації молоді виходить на перше місце в сучасних умовах розвитку нашої самосвідомості. Це пов'язано з умовами неперервного змінення структури суспільства. Особистості все важче зайняти своє місце в суспільстві. Втрачаються моральні цінності, ціннісні орієнтири та ідеали.

Індивідуальність, в даний час, реалізується як конкретний рівень проявлення соціуму, втрачається своя індивідуальна постійність, яка з часом все більше зазнає змін і корективів. Самоідентифікація — це процес формування уявлення людини про себе самого як цілісної і унікальної особистості, що включає в себе соціальні взаємозв'язки і культуру спілкування, а результатом цього процесу є самоідентичність.

Як і в більшості країн світу, формування громадянської відповідальності відбувається на основі розвитку впливу тенденцій глобалізації, росту потреби особистісного фактору, вплив його соціального потенціалу на громадянську позицію тощо.

Розрізняють кілька видів самоідентифікацію громадянської відповідальності. Особистісна — це спроба окреслення своїх морально-психологічних і ділових якостей свідомого громадянина, що складають важливу умову долучення індивіда до певної соціальної групи і соціальну самоідентифікацію, які тісно пов'язані з особистістю і означає пізнання своєї соціальної позиції в суспільстві. З точки зору належності індивіда до різних груп виокремлюють наступні види соціальної самоідентифікації: сімейну, етнічну, національну, релігійну, гендерну, духовну тощо.

ЗМІСТ

1	КОМПЬЮТЕРНАЯ МОДЕЛЬ МАРКЕТИНГОВОЙ СИСТЕМЫ МАССОВОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ ОБЪЕКТОВ ПИТАНИЯ Лапицкая О.В., к.э.н., доцент, Шах А.В., м.т.н., аспирант, Гомельский государственный технический университет имени П.О. Сухого, Республика Беларусь	3
2	BIOECONOMY STRATEGY IN THE EUROPEAN UNION Voicilaş D.M., Assoc.prof.dr., Senior researcher, Romanian Academy, Institute of Agricultural Economics, Bucharest, Romania	6
3	МИРОВАЯ ЭКОНОМИКА НА ФОНЕ ПАНДЕМИИ КОРОНАВИРУСА Чичинадзе Б.Д., д.э.н., доцент, каф. Экономики, Кутаисский государственный университет им. Ак. Церетели, Грузия	11
4	ПРИЧИНЫ ЗАСТОЯ УКРАИНСКОГО ИННОВАЦИОННОГО СЕКТОРА Башашкин Н., Экономический Университет Варны, Болгария, Okulicz-Kozaryn W. (научный консультант), School of Entrepreneurship, Wroclaw University of Environmental and Life Sciences, Poland	14
5	ОЦІНКА СТАНУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ Меліх О.О., д.е.н., професорка, Саркісян Г.О., к.т.н., доцентка; Шепелева О.В., аспірантка, Молодан М.М., аспірантка, ОНАХТ, м. Одеса	16
6	САМОІДЕНТИФІКАЦІЯ ЯК ПРОЦЕС ІНТЕГРАЦІЇ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ Соловей А.О., к.і.н., доцент; Ботіка Т.С., к.і.н., ст. викладач; Мамроцька О.А., к.і.н., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	19
7	ДІАЛОГ КУЛЬТУР І УКРАЇНА: ВИМОГА ЧАСУ Соловей А.О., к.і.н., доцент; Ботіка Т.С., к.і.н., ст. викладач; Мамроцька О.А., к.і.н., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	21
8	ДЕЯКІ АСПЕКТИ МОНІТОРИНГУ ОСВІТНІХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ Шишко О. Г., канд. іст. наук, доц., ОНАХТ, м. Одеса	22
9	РОЗУМІННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У РОБОТАХ Г.В.Ф. ГЕГЕЛЯ ТА СЬОГОДНІ Шевченко Г.А. к.філос.н., доцент, Мельник Ю.М. к.філос.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	25
10	ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ Орлова В. О., к.і.н., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	26
11	ДЕЯКІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ Черняк Г.А. к. і. н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	30
12	СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ Черняк Г.А. к. і. н., доцент, Петракова Є.Р., к. п. н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	32
13	СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В ОСТАННІ РОКИ Лобоцька Л.Л., к.т.н., доцент, Зелінська О.Є., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	34
14	КЛАСИФІКАЦІЯ РИЗИКІВ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Свистун Т.В., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	37
15	ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВOSTІ Константинова Т.В., к.е.н., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	38
16	ПРОБЛЕМИ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ В УМОВАХ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ Колесник В.І., к.е.н., доцент; Вігуржинська С.Ю., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	41